

Wie wil 15% Engels op de basisschool?

De openbare basisschool Passe-Partout (Rotterdam-Alexander) dingt mee naar het nationale predicaat Excellente School 2014.¹ Wat heeft zij te bieden? Als Minervaschool biedt zij speciale faciliteiten voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.² Als EarlyBird-school is zij één van de dertien scholen die participeerden in het Pilotproject 15% Vroeg Vreemdetalenonderwijs (vvto), terwijl zij de groepen 1 en 2 sinds dit schooljaar zelfs 30% van de lestijd in de Engelse taal onderdompelt. En zij profileert zich als een opleidingschool: meer dan 70% van haar abiturienten krijgt een vwo- of havo-advies, mede dankzij vakantiescholen voor risicoleerlingen.³ Al met al is haar aanbod afgestemd op goedopgeleide ouders en niet op kinderen die met een achterstand in de Nederlandse taal te kampen hebben.

Passe-Partout valt onder het bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR), dat 62 reguliere basisscholen onder zijn hoede heeft.⁴ Om de aantrekkelijkheid van de scholen (mede voor goedopgeleide autochtone ouders) te behouden, heeft het bestuur het vvto-concept Early Bird ontwikkeld.⁵ Dit soort internationalisering is inmiddels door 26 BOOR-scholen ingevoerd (dat is 42% van de 62 basisscholen). Ook alle vier de openbare Minervascholen hebben Early Bird omarmd. Hetzelfde geldt voor negen klassieke vernieuwingscholen (dalton, jenaplan, montessori) die onder het schoolbestuur vallen; van dergelijke scholen is bekend dat ze, gewild of ongewild, weinig aantrekkingskracht op allochtone ouders uitoefenen.

Het ministerie heeft een wetsvoorstel ingediend dat basisscholen de mogelijkheid geeft 15% van de lessen in het Engels te geven. In een vorig blogbericht wees ik op het risico dat leerlingen met een taalachterstand in het Standaardnederlands door een dergelijke onderwijsopzet belemmerd worden hun achterstand in te lopen.⁶ Maar hier doemt een tweede risico op: door dit wetsvoorstel krijgen 'witte' basisscholen een vrijbrief om, met behulp van de spelregels van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, aspirant-leerlingen te weren die met een taalachterstand Nederlands te kampen hebben.⁷

Het beleid van de OBS Passe-Partout doet het ergste vrezen, nu zij de leerlingen van groep 1 en 2 sinds dit schooljaar zelfs 30% van de lestijd in de Engelse taal onderdompelt.⁸ Hierbij moet bedacht worden dat basisscholen tegenwoordig in hun bekostiging geen verhoogd leerlinggewicht meer krijgen om leerlingen met een achterstand in de Nederlandse taal adequaat te bedienen. Bedrijfseconomisch is het dus erg aantrekkelijk om die kostenpost op andere scholen af te schuiven. Bovendien hebben scholen bij deze optie (de zgn. internationalisering van het lesprogramma) minder protesten te duchten dan bij het heffen van een hoge vrijwillige ouderbijdrage of het instellen van een hoofddoekverbod.

Wie wil 15% Engels op de basisschool? Vele goedopgeleide ouders zijn ervoor geporteerd. Ze willen een school die niet overstelpt wordt door allochtonen, waar Algemeen Beschaafd Nederlands (of dito Engels) wordt gesproken en waar hun kinderen de beste kansen krijgen om naar een havo- of vwo-opleiding door te stromen. Om hun aantrekkingskracht op deze ouders te behouden, zoeken vele basisscholen naar mogelijkheden de instroom van zwakkere leerlingen af te remmen. En als de éne school dat doet, kan de andere niet achterblijven om haar aandeel in dit marktsegment veilig te stellen. Dit leidt tot toenemende segregatie tussen geprivilegeerde scholen enerzijds en achterstandsscholen anderzijds.

Het Parlement staat voor de taak bij de behandeling van het *Wetsvoorstel 15%* een eerlijke afweging te maken tussen de belangen van goedopgeleide ouders enerzijds en kinderen met een taalachterstand in het Standaardnederlands anderzijds.

Wes Holleman

weblog onderwijs 26-10-2014

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.obspassepartout.nl/>

² <http://www.boorscholen.nl/default.asp?page=Minerva&pid=217>

³ <http://www.taalverdediging.nl/9vakantiescholen.pdf>

⁴ <http://www.boorscholen.nl/default.asp?page=Scholen&pid=71>

⁵ <http://www.boorscholen.nl/default.asp?page=EarlyBird&pid=216>

⁶ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/nederlands-en-engels-op-de-basisschool> (28/9/2014)

⁷ De eerlijkheid gebiedt overigens te vermelden dat vijf van de twaalf BOOR-scholen die zich gespecialiseerd hebben in de opvang van NT2-leerlingen (onder andere d.m.v. schakelklassen), tevens gebruik maken van het vvto-concept Early Bird. Maar ik heb niet uitgezocht of ze dat binnen de reguliere lestijd doen (alle vijf zijn brede scholen met een substantieel aanbod van extracurriculaire activiteiten). Evenmin heb ik uitgezocht of ze iedere leerling verplichten zich aan het vvto-concept te onderwerpen.

⁸ Dat is in strijd met de wet. In afwachting van een wetswijziging wordt momenteel 15% Engels gedoogd. En de OBS Passe-Partout behoort niet (of nog niet?) tot de twintig scholen die met een hoger percentage (30 à 50% van de lestijd) mogen experimenteren.